

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

Festivitățile de la Alba Iulia, Duminică, 25 ianuarie 1976

— Fragmente din cuvântările rostite în Catedrala Reîntregirii *) —

Luînd cuvîntul, Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a spus printre altele:

Anul 1975 a fost anul aniversării a 90 ani de la declararea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române și a 50 ani de la proclamarea Patriarhiei noastre. Aceste două mari fapte au deschis calea unei mai bune organizări, necesare pentru buna desfășurare a vieții bisericești, în conformitate cu cerințele fiilor acestei Biserici în epoca măreață de înălțare accelerată a Patriei noastre pe noi trepte de cultură și progres. Astfel în Mitropolia Ardealului s-a reactivat Episcopia ortodoxă a Alba Iuliei.

În continuare Î.P.S. Mitropolit Nicolae a spus că aceasta ne aduce aminte de rolul însemnat al Alba Iuliei în făurirea unității poporului român de pe aceste plaiuri. Poporul român și-a afirmat conștiința unității și a continuității lui neînterupte, căci Carpații n-au fost despărțitori de țară, ci au fost, sînt și vor fi coloana vertebrală a României. Această unitate și-a găsit întruparea în biruința lui Mihai Viteazul, care s-a încoronat la Alba Iulia Domn al Țării Românești, al Transilvaniei și a toată Țara Moldovei. De atunci înainte unitatea realizată de marele Voievod a devenit steaua călăuzitoare peste veacuri pentru întreg poporul român.

La 1 decembrie 1918, la Alba Iulia „Mărita Adunare Națională” a decretat în entuziasmul celor 100.000 de participanți unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România.

În Catedrala din Alba Iulia au fost canonizați sfinți mitropoliți transilvăneni Ilie Iorest, Sava

polit Nicolae — instalarea Prea Sfințitului Episcop Emilian Birdaș. Este ziua cea mare în care Biserica lui Hristos își primește ierarhul dorit.

După ce s-au îndeplinit toate cele de trebuință, astăzi, prin înmînarea cîrjei episcopale, ești instalat în scaunul vlădicesc al Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei, refăcută după 275 de ani, ca să păstorești această de Dumnezeu păzită Eparhie. După cum știm, puterea de a păstori turma dreptcredincioasă vine de la Mîntuitorul, fiind chemat să slujești lui Iisus Hristos, Domnul nostru, Bisericii Sale sfinte și Patriei noastre scumpe.

De aceea, în lucrarea Prea Sfinției Tale să împletești mereu puterea Ierarhului cu dragostea, legea cu bunătatea, prin apropierea părintească, pentru ca cei buni să fie și mai buni, iar cei ce greșesc să se îndrepte.

În încheiere Î.P.S. Mitropolit Nicolae a spus: se cuvine de asemenea a pune totdeauna mai presus de interesele personale, interesele obștești, interesele Eparhiei, ale Mitropoliei, ale Bisericii, ale Patriei noastre dragi. Căci, după porunca Mîntuitorului, care n-a venit să i se slujească, ci ca să slujească, sîntem chemați să ne punem toate energiile noastre în slujba zidirii suflatești și trupești a credincioșilor noștri, a înfloririi Patriei noastre, a zidirii unei vieți mai bune și mai drepte în întreaga lume.

*

Î.P.S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei a arătat că în istoria sa de două ori milenară, Alba Iulia trăiește astăzi, pe tărîm bisericesc, una din cele mai frumoase zile din viața ei. Înveșmîntată în haină de sărbătoare, ea primește în chip solemn pe noul ei vlădică de care fusese văduvită de mult amar de ani.

Dorința fierbinte a clerului și credincioșilor bălgrădeni de a avea propriul lor cîrmuitor bisericesc s-a păstrat din generație în generație, crescînd neîncetat în intensitate, pînă în zilele noastre, cînd s-a schimbat în faptă. Înnoirea vechii Mitropolii a Bălgradului sub forma de Episcopie de Alba Iulia în cadrul Mitropoliei Ardealului se înscrie acum printre marile înfăptuiri bisericești din zilele noastre.

Subliniind însemnătatea momentului, Î.P.S. Mitropolit Iustin a spus că participarea membrilor sinodului permanent și a tuturor ierarhilor din Ardeal la sărbătoarea reînființării vechiului centru eparhial la Alba Iulia constituie cea mai vădită dovadă de importanța pe care întreaga Patriarhie Ortodoxă Română o acordă acestui eveniment bisericesc istoric. Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian însuși ținea mult să fie astăzi de față în mijlocul nostru. Din motive binecuvîntate — a spus în continuare Î.P.S. Mitropolit Iustin — a fost silit însă să-și înfrîngă această dorință. Dar mi-a încredințat mie sarcina de a-l reprezenta și de a transmite, odată cu patriarhiceștile sale binecuvîntări, asigurarea că, în acest moment, unindu-și cugetul său cu ale noastre cugete, înalță împreună cu noi rugăciunea de mulțumire către Dumnezeu pentru darul cel mare pe care El l-a făcut Bisericii noastre prin reînființarea Episcopiei de Alba Iulia. Totodată își unește gîndul său cu gîndurile noastre în exprimarea sentimentelor noastre de adîncă recunoștință față de Dl Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii noastre Socialiste, care, la recomandarea binevoitoare a D-lui Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, a întărit prin decret prezidențial hotărîrea Sfințului Sinod de refacere a Episcopiei Alba Iuliei,

odată cu reactivarea, sub altă formă, a celei mai vechi episcopii din țară la Tomisul de odinioară, Constanța actuală, pe malurile Mării Negre.

Adresîndu-se P.S. Emilian, Î.P.S. Mitropolit Iustin a spus printre altele: „Ați făcut astăzi pasul dinții în lucrarea de episcop de Alba Iulia. Purtînd în cuget pe slujitorii bisericești și dreptmăritorii creș-

tini încredințați Prea Sfinției Voastre spre păstorie, ați îndreptat ochii spre Dumnezeu, aducîndu-I smerită rugăciune de închinare și preamărire, apoi purtînd pe Dumnezeu în duhul Prea Sfinției Voastre, v-ați întors privirile către obștea dreptcredincioasă, pe care ați binecuvîntat-o în numele Domnului nostru Iisus Hristos — Marele Arhieru — făcînd-o pârtașă la darurile Sfîntului Duh. Pe o asemenea comuniune spirituală se întemeiază evlavia noastră creștină care este „folositoare spre toate, avînd făgăduința vieții de acum și celei viitoare” zice Sfîntul Apostol Pavel (I Tim. 4, 8).

În continuare, Î.P.S. Mitropolit Iustin a spus: „După ce am sărbătorit ieri ziua de 24 ianuarie, Unirea Principatelor, trăim acum aici din plin ziua de 1 decembrie 1918, așa cum au trăit-o locuitorii acestei localități. Ne închinăm în Catedrala Reîntregirii bisericești. Pe scurt, venind la Alba Iulia nu sîntem simpli călători; sîntem pelerini aici.

Pentru a păstori în ținutul a cărui capitală este slăvita cetate a Alba Iuliei, ați fost așezat astăzi în jețul episcopal. Insoțindu-vă în truda Prea Sfinției Voastre, Prea Fericitul Patriarh Justinian și membrii Sfîntului Sinod, prin glasul meu, vă fac urări calde de păstorie binecuvîntată de Dumnezeu cu realizări frumoase pentru continua afirmare a Ortodoxiei străbune și pentru pârtașia noastră rivnitoare la dezvoltarea multilaterală a societății românești de astăzi, a națiunii române, a Republicii Socialiste România.

(Continuare în pag. 3)

* Cuvîntările sînt redată în ordinea în care au fost rostite.

Brancovici și cuvîșii mărturisitori ieromonahi Visarion Sarai și Sofronie de la Cioara ca și mucenicul Oprea, țaran din Săliștea Sibiului.

Iată momente din viața zbuciumată dar glorioasă a Alba Iuliei, pe plan național și bisericesc.

Astăzi se săvîrșește în măreața catedrală de la Alba Iulia — a spus în continuare Î.P.S. Mitro-

Datini și obiceiuri românești străvechi

Luna februarie

Așa cum arătam, februarie este a doua lună atașată la anul 715 a.Hr. de reformatorul calendarului roman, regele Numa Pompiliu. Până la anul 153 a.Hr. fusese a 12-a. Numele îi revine de la termenul *februa* care însemnează purificare, ceremonie de purificare. Era considerată de romani lună funestă, cinstindu-se morții prin ceremonii publice care durau 8 zile. *Februum* se numea și pielea animalului sacrificat de fiecare familie ca jertfă pentru sufletele morților ei, iar *Februus* era considerat unul dintre patronii divinizați ai lumii infernului. De aceea se credea că e funestă și se aduceau jertfe pentru scăparea morților și purificarea celor vii. În semn de doliu sacerdoții și magistrații purtau togă albă, aceasta fiind culoarea tristeții și pocăinței la romani.

Numele românesc popular al acestei luni este *faur* sau *făurar*. În cursul ei se făceau în satele noastre cele mai multe nunți, evenimente principale în viața comunităților sătești. Datina nunții avea o desfășurare de câteva săptămâni, începând cu obiceiurile de la pețit și învoială (logodnă) și încheindu-se cu vizita tinerei perechi la nași (nuni), o săptămână după cununie. Această concentrare a disponibilităților spirituale ca și absența unor sărbători religioase majore, explică în parte lipsa unor datini sau obiceiuri demne de luat în seamă.

Singura sărbătoare a lunii este Întâmpinarea Domnului sau Stretenia, la 2 februarie. Menționăm câteva credințe, tradiții sau practici în legătură cu această sărbătoare. Se credea că acum se întâmplă iarna cu vara, dar că aspectul vremii este înșelător și trebuie interpretat invers: „Dacă-i timpul rău, da ogrinji pe părau, dacă-i bine, ține-i lângă tine.” Adică dacă e senin și soare va veni și iarna se va lungi, așa că vei avea nevoie pentru vite și de nutrețul mai rău, mai cotoros (ogrinj). Dacă însă vremea este în această zi, în cele următoare timpul se va îndrepta și iarna va fi scurtă. Se credea că și ursul, ieșind din viziuna

în care a hibernat, va reintra în ea „dacă își vede umbra”, adică dacă e frumos și soare.

La 1 februarie se cinstea altădată Sf. Trifon, ca apărător al pomilor și semănăturilor de omizi și lăcuste. Pe alocuri se făceau slujbe de sfințire a apei, cu care apoi se stropeau pomii. Se mai credea că dacă dai în această zi de pomana o oală de mălai, astupi ciocul ciorilor care nu vor mai mânca în acel an porumbul pe câmp. Tot în acest scop femeile astupau toate găurile și crăpăturile din pereții casei, chiar și gura cuptorului.

Primele trei zile ale lunii se considerau rele de lupi, ceea ce amintește de sărbătoarea romană *lupercalia* instituită — spune legenda — de Romulus în cinstea lupoacei. Totuși aceste zile se numeau în satele noastre „mărtinii”. Asemenea sărbători băbești mai erau: la 10 februarie Sf. Haralambie (care ține ciurma legată), la 11 februarie Sf. Vlasie (pentru nașteri sănatoase mai ales la vite), la 13 Sf. Martinian (credința că dacă bate vântul acum va continua șase săptămâni), la 17 Sf. Teodor Tiron (se duce grâu fiert la biserică în amintirea faptului că pe vremea persecuției creștinilor acesta fiind paznic la o închisoare, dar în ascuns credincios, nu le-a dat întemnițaților mâncare cu otrăvă, așa cum i s-a cerut, ci i-a hrănit cu grâu fiert, motiv pentru care a suferit el însuși moarte de martir), iar la 24 februarie Aflarea Capului Sf. Ioan Botezătorului sau „Dragobete, cap de primăvară”. Se zice că această zi era sărbătorită și de pășari care se strîngeau stoluri, ciripeau și începeau să-și pregătească cuiburile. Se mai credea că ghiociei culeși acum și păstrați în casă înlătură necazurile și luminează sufletele, că fetele care găsseau și culegeau tămișoară, își vor vedea împlinite visurile de dragoste și că e bine să se curețe și să se îngrijească în mod deosebit trupul și casa, ca familia să întâmpine cum se cuvine Păresimile și primăvara.

C. L. Dragu

A cincea adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericii

Cea de a cincea adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericii și-a desfășurat lucrările la Nairobi, în Kenya, între 23 noiembrie—10 decembrie 1975. Au participat peste 2300 de delegați, observatori, oaspeți și reprezentanți ai presei. Delegația Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Înalt Prea Sfințitul Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, a fost alcătuită din doisprezece membri.

Spre deosebire de adunările generale anterioare, la Nairobi s-a remarcat o mare diversitate în rândurile participanților. Pe lângă ierarhi și teologi cu activitate îndelungată în cadrul mișcării ecumenice, au fost prezenți foarte mulți delegați care luau parte pentru prima dată la o manifestare creștină de o asemenea amploare. Între aceștia s-au numărat: preoți și pastori de la parohie, femei, laici și tineri. S-a confirmat în acest chip faptul că ecumenismul nu constituie doar o preocupare a unui grup restrâns de teologi, ci este o realitate trăită efectiv la toate nivelurile, în Biserică. Credincioșii manifestă astăzi un viu interes față de tot ceea ce se întreprinde pentru apropiere și colaborare pe plan creștin.

Tema principală a adunării a avut această formulare: „Iisus Hristos eliberează și unește.” Pe parcursul mai multor ședințe plenare au fost prezentate referate care au evidențiat multiplele aspecte ale operei eliberatoare și unificatoare a Mântuitorului. Prin Jertfa Sa, Domnul Hristos ne-a eliberat de păcat și de osînda morții veșnice. Concomitent El a dăruit zidurile despărțitoare ale vrăjbei dintre oameni. Ne-a adunat pe toți și ne-a zidit ca pe niște „pietre vii” în edificiul bine alcătuit al Bisericii, care este Trupul Său tainic. Întru Hristos nu mai este deci „rob sau slobod”, ci fiecare este chemat să fie, alături de ceilalți, „împreună-lucrător cu Dumnezeu la opera de zidire din nou a lumii”.

Cercetînd modul în care au fost fructificate darurile răscumpărării sîntem confrunțați cu o mare varietate de situații. Nesocotind calitatea pe care au dobîndit-o, unii au căzut din nou în lanțurile înrobitoare ale păcatului. Mînați de interese egoiste, alții au adus grave prejudicii

libertății semenilor. Din liberi pentru Hristos, ei au încercat să-și aplece la o altă stare de robie. Rasismul, colonialismul, imperialismul, sexismul sînt consecințele directe generate pe planul relațiilor interumane, ca urmare a încălcării drepturilor și libertăților.

Responsabilitatea creștină este foarte mare în această direcție. Vremea noastră este vremea intensificării luptei pentru eliberare sub toate aspectele. Orice formă de opresiune este zguduită din temelie. Se încearcă să fie anulate diferențele dintre oameni bazate pe desconsiderarea principiilor demnității și egalității. În calitatea noastră de mărturisitori ai lui Hristos, „care eliberează și unește”, trebuie să fim alături de cei care se străduiesc să înlăture aceste stări ale nedreptății. Păstrînd „unitatea duhului în legătura păcii”, să ne aducem aportul la instaurarea unor noi relații între oameni. Dreptatea, pacea, colaborarea să fie idealurile cărora să le închinăm slujirea noastră.

După prezentarea referatelor asupra temei generale a urmat discutarea lor în cadrul grupelor de lucru și a secțiilor. Discuțiile purtate s-au concretizat în recomandările cuprinse în rapoartele finale ale celor șase secții, ce urmează a fi comunicate Bisericii membre, ca și în documentele elaborate în cadrul comitetelor de lucru. Din toate se desprinde interesul Consiliului Ecumenic pentru refacerea unității creștine, ca și față de realitatea istorică pe care o străbate Biserica astăzi.

Un ecou favorabil l-a avut în rîndul participanților la cea de cincea adunare generală declarația reprezentanților teologilor tineri întruniți într-o conferință premergătoare acestui eveniment, la Arusha-Tanzania, între 16—23 noiembrie 1975. Documentul adoptat cu acel prilej denunță extinderea în lume a economiei imperialiste și își exprimă solidaritatea cu popoarele care suferă.

Ca și la adunările generale anterioare, problema relației Consiliului Ecumenic al Bisericii cu Biserica Romano-Catolică s-a bucurat de același interes. Se poate constata în această direcție un progres real făcut în perioada de după cea de a patra adunare de la Uppsala. Spre regretul

Informații

● Vineri, 26 decembrie 1975, a doua zi de Crăciun, P. S. Episcop Vasile al Oradei a săvîrșit Sf. Liturghie în orașul Satu-Mare.

La sfîrșitul Sf. Liturghiei, s-a executat un frumos concert de colinde, în prima parte, la unison, de un grup de credincioși sub conducerea părintelui Traian Pilcă, iar în partea a doua de corul catedralei, instruit de preoții Viorel Lostun și Vasile Popa.

În după-amiaza aceleiași zile, P. S. Sa a oficiat slujba vecerniei în biserica din parohia Medieșul-Aurit, județul Satu-Mare, păstorită de preotul Dumitru Dragomir, răspunsurile fiind date de corul bisericii din loc, care a executat și un foarte frumos și bogat program de colinde din partea locului.

În 27 decembrie 1975, a treia zi de Crăciun, de sărbătoarea Sf. Mucenic Arhidiacon Ștefan, chiriarhul a săvîrșit Sf. Liturghie în frunțașă parohie Apa, jud. Satu-Mare, păstorită de vrednicul preot Petru Bologa, care împlinea 20 ani de păstorie rodnică în această parohie.

După Sf. Liturghie, în casa memorială „Dr. Vasile Lucaciu”, adăpostită în casa cantorală a parohiei, în care s-a născut marele luptător memorandist, o echipă de colindători a desfășurat în fața P. S. Sale și a credincioșilor un frumos program cu „Irozii”.

● De Anul Nou 1976, după Sf. Liturghie, angajații Centrului eparhial Oradea, preoții și unii credincioși din Oradea, precum și membrii celor două coruri catedrale, au prezentat la reședința episcopală, în cadrul unei recepții, felicitări și urări de sănătate, de rodnică activitate pastorală Prea Sfințitului Episcop Vasile, care-și sărbătorește și ziua numelui.

Tot acum, împlinindu-se cinci ani de arhipăstorie a chiriarhului orădean, a fost evocată de către inspectorul eparhial Teodor Savu, într-o scurtă retrospectivă, bogata activitate pastorală a sărbătoritului, exprimîndu-i-se fiești felicitări și respectuoase urări de sănătate și de o și mai rodnică activitate în viitor.

Mulțumind, P. S. Sa a urat celor de față și tuturor preoților și credincioșilor din eparhie un an nou fericit și putere de muncă pentru realizări de tot mai multe bunuri spirituale și materiale, care să ducă sporirea bunului nume al Patriei și Bisericii Ortodoxe Române.

● Marți, 13 ianuarie 1976, la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială cu P. G. protopopi din Arhiepiscopia Sibiului și Episcopia de Alba Iulia, cu care prilej s-a analizat activitatea de la protopopiate și parohii din trimestrul IV 1975 și s-au dat îndrumări pentru trimestrul I 1976.

Astfel, în cuvîntul de deschidere, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, după ce amintește de mesajul de Anul Nou al Domnului Președinte al Republicii Nicolae Ceaușescu, la care ca cetățeni ai țării am luat cu toții aminte, felicită pe cei ce, preoți și protopopi, și-au făcut cu conștiințiozitate datoria în 1975. Totodată, I. P. S. Sa cheamă pe preoți și protopopi la lucrare mai de calitate în viitor, în săvîrșirea sf. slujbe, în predici, în ținută morală, în gospodărirea cu spirit de răspundere a bunurilor parohiale, cercetarea credincioșilor, îndrumarea lor în a-și îndeplini îndatoririle pe care le au, atît ca fii ai Bisericii cît și ai țării etc.

După expunerile P. C. protopopi de la Sibiu, Luduș, Tg. Mureș, Aiud, Mediaș, Reghin, Brașov, Alba Iulia, Făgăraș și Cîmpeni, au luat cuvîntul P. C. consilieri eparhiali.

În încheiere a vorbit P. S. Episcop Emilian Bîrdaș, care a analizat și a dat îndrumări asupra unor cazuri concrete din viața unor parohii.

general, Biserica Romano-Catolică n-a devenit totuși membră a comunității ecumenice, cum se spera în urmă cu șapte ani.

Referitor la stabilirea unei date comune pentru serbarea Paștilor, s-a arătat că vor trebui inițiate în viitor noi consultări, care să ducă în final la o hotărîre unanimă.

Aportul adus de Bisericele Ortodoxe la noua orientare a Mișcării ecumenice a fost apreciat ea substanțial și de bun augur pentru activitatea viitoare. Ca urmare, acestor Biserici li s-au oferit un număr mai mare de locuri în conducerea Consiliului Ecumenic. Din partea Bisericii noastre au fost aleși în Comitetul Central, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin și Prea Sfințitul Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal.

Pr. lector D. Abrudan

Festivitățile de la Alba Iulia...

(Urmare din pag. 1)

Fie-vă păstoria vlădicească largă, — i-a urât I. P. S. Mitropolit — senină și bogată în roade. Bisericii să-i dăruieți tot ceea ce are mai bun ființa Prea Sfinției Voastre; cu credință și jertfelnicie să slujiți Patria; vestitor și făcător de pace să vă dovediți în toate zilele vieții Prea Sfinției Voastre.

*

În cuvîntul său P. S. Episcop romano-catolic Márton Áron — Alba Iulia, a arătat printre altele că „Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, sârbăto-

rind aniversări importante, prin documentul său din noiembrie a anunțat înființarea unor noi eparhii, adică refacerea celor vechi. Între noi, Biserica Romano-Catolică din România și Biserica Ortodoxă Română, sînt relații frățesti. De asemenea, între Biserica Ortodoxă Română și Sfințul Scaun Apostolic există bune relații și o deschidere pozitivă. Noi ne exprimăm speranța unui curs progresiv al acestor relații în care să-și găsească soluționarea și alte probleme.

Pe episcopul noii eparhii îl cunoaștem de ani de zile. Am avut relații de bună vecinătate și colegiale și din partea noastră promitem acest lucru și în cadrul noilor relații. Eparhia cea nouă, adică cea refăcută va purta numele de Episcopia de Alba Iulia.

Amintind că este natural ca între noi să fie relații frățesti, ecumenice, P. S. Episcop a precizat: „Dacă din cauza unor slăbiciuni omenesti totuși s-ar întîmpla ceva, ceea ce nu este permis să se întîmple, vom căuta modalitatea să reparăm greșeala între noi, așa cum se cuvine unor creștini.

Din acest motiv astăzi rolul și răspunderea episcopului este și mai mare.”

Adresîndu-se P. S. Episcop Emilian, P. S. Episcop Márton Áron a spus: „Tu în rolul tău de episcop pornești cu un oarecare avans. Ai fost crescut în mănăstire, ai trăit o viață de monah, aceeași viață și disciplină pe care au avut-o primii creștini în primele secole, cînd legătura credincioșilor cu Iisus Hristos a fost vie în credință și în fidelitate. De două mii de ani această formă de viață este păstrată și ne este transmisă de comunitățile monahilor. Omul de astăzi și noi toți avem nevoie de această spiritualitate creștină ca să putem fi corespunzători cerințelor funcțiunii noastre.”

În încheierea cuvîntului său P. S. Episcop Márton Áron a spus: „Cu ocazia preluării festive a funcției tale de episcop îți dorim din inimă ca să

reușești să aduci credincioșilor cuvîntul curat al Evangheliei noastre comune și să-i întărești în credință și fidelitate față de Hristos. Semănatul tău să fie pe un teren fertil și să aducă un rod bogat. Pentru aceasta cerem pentru tine, împreună cu fratele meu episcop, harul lui Dumnezeu. Să trăiești!”

*

A luat cuvîntul apoi Eminentă Sa Albert Klein, Episcop ev.-lut. C. A. Sibiu, care a spus: „Permiteți-mi ca să mă adresez episcopului nou instalat, Prea Sfinției Sale Emilian, cu un cuvînt din Psalmul 120, unde scrie: Domnul te va păzi de tot răul; Va păzi sufletul tău. Domnul va păzi intrarea ta de acum și pînă în veac.”

Vă rog, dragă frate în Hristos, primiți acest cuvînt de binecuvîntare, ca expresia sentimentelor cu care enoriașii și clerul Bisericii Evanghelice vă salută în ziua instalării și în pragul activității noi de episcop al Alba Iuliei.

Referindu-se la ecumenismul care trebuie să guverneze relațiile dintre culte Dl Episcop a spus: „Noi toți împărtășim bucuria credincioșilor ortodocși de pe aceste meleaguri, care serbează refacerea eparhiei ortodoxe în acest renumit centru cultural și bisericesc, ca împlinire a năzuințelor vechi și ca făgăduința unei slujiri bisericești și mai apropiate de popor.

Sînt convins că conviețuirea credincioșilor ortodocși cu cei evanghelici, în orașele și satele unde ei locuiesc laolaltă, va decurge în același spirit în care fostul arhimandrit din Alba Iulia și fostul prim-preot evanghelic din Sebeș s-au întîlnit prima dată, amîndoi preocupați de grija pentru restaurarea unor monumente de arhitectură din raza lor de răspundere și dornici de o colaborare frățească. Nu am uitat că parohia acestei catedrale a venit în ajutorul parohiei evanghelice locale, oferind preotului ei o locuință în această incintă monumentală și vă asigur că același spirit de frățietate ecumenică ne va însufleți și pe viitor. Astfel vom depăși acel rest de prejudecăți dezbinătoare de altădată, care îngreunau colaborarea, fie ele confesionale, naționale sau sociale și vom contribui la adîncirea unității sufletești a tuturor fiilor patriei.

În acest sens vă rog să primiți bunele noastre doriri de bine pentru reușita misiunii pline de

răspundere, care vă este de acum înainte încredințată. Nu veți rămîne singur în îndeplinirea ei. Căci:

Lăudat fie Domnul zi de zi.
Dumnezeu ne rînduiește sarcini;
dar ne și ajută.

(După Ps. 67, 20)

*

Eminentă Sa Nagy Iuliu, Episcop reformat Cluj-Napoca, și-a început cuvîntul cu un citat din epistola Sf. Apostol Petru: „Har vouă și pacea să se înmulțească, întru cunoștința lui Dumnezeu și a lui Iisus, Domnul nostru. Dumnezeiasca lui putere ne-a dăruit toate cele ce sînt spre viață și de bună cucernicie, făcîndu-ne să cunoaștem pe cel ce ne-a chemat prin slava sa și prin puterea sa... Pentru aceasta, puneți și din partea voastră toată sîrguința și adăugați la credința voastră: fapta bună, iar la fapta bună: cunoștința, la cunoștință: înfrînarea, la înfrînare: răbdare, la răbdare: evlavie, la evlavie: iubirea frățească, iar la iubirea frățească: dragostea de oameni” (II Petru 1, 2—7).

Cu aceste cuvinte ale Apostolului, izvorîte din credință și din adîncul inimii aduc salutul cu

adevărat frățesc al credincioșilor, preoților și conducătorilor Bisericii Reformate din Republica Socialistă România, cit și al meu personal, Bisericii Ortodoxe Române din România, îndeaproape Mitropoliei Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal și în special Episcopiei Bisericii Ortodoxe Române din Alba Iulia, cu ocazia înscăunării Prea Sfințitului Episcop Emilian în înalta demnitate de ierarh al acestei Eparhii, primită din partea dreptcredincioșilor cu mare mulțumire și bucurie față de Dumnezeu.

Referindu-se la sărbătorirea festivă a „Apulum bimilenar”, care a avut loc la 28 mai 1975 și care a fost o largă prezentare a trecutului, prezentului și perspectivelor de viitor ale idealurilor mărețe, vorbitorul a spus că la aceasta se adaugă ca un act solemn și de însemnătate istorică refacerea Episcopiei Ortodoxe Române Alba Iulia.

În această zi de nețărmurită bucurie și de slăvire a Domnului, a Bisericii Ortodoxe Române soră, simt că răsună în mine două mesaje ale trecutului și viitorului:

În primul rînd răsună în mine și simt mesajul istoriei, mesajul istoric al „Apulum bimilenaris”-ului către Biserică și anume să ne aducem aminte de „mărețele fapte ale lui Dumnezeu”. Să ne aducem aminte că pe aceste meleaguri a existat deja reședința ortodoxă bisericească încă în anul 1572.

Istoria își trimite mesajul său — a spus în continuare Dl Episcop — și acest mesaj trebuie să fie auzit și anume că gloriosul domnitor Mihai Viteazul prin tratatul său a asigurat ca Biserica Ortodoxă Română de aici, 1595, să aibă deplină libertate, iar preoții ortodocși români aveau dreptul să-și îndeplinească slujbele lor nesupărați de nimeni!

Auzim mesajul istoriei că domnitorul Mihai Viteazul a zidit în 1597 chiar pe acest loc unde sîntem împreună în prezent o biserică mitropolitană și o reședință potrivită pentru mitropolitul Ioan, așezată lângă biserica de lemn și vechea reședință.

În al doilea rînd, acest mesaj al trecutului, prezentului și viitorului, împreună cu această zi

(Continuare în pag. 4)

Festivitățile de la Alba Iulia...

(Urmare din pag. 3)

măreață și de sărbătorească întâlnire, cade la un loc cu zilele în care pretutindeni în patria noastră socialistă, în uzine și instituții și în fiecare unitate a acestora se țin adunări de interes major, ba chiar de interes vital.

În continuare vorbitorul a spus: „Cu aceste gânduri, cu respect și adevărată iubire frățească, salut Episcopia Bisericii Ortodoxe Române din Alba Iulia, pe primstătătorul acesteia, Prea Sfințitul Episcop Emilian și ceata credincioșilor. Sinteți fericiți că puteți porni spre viitor cu mesajul trecutului și prezentului chiar în aceste zile de măreție a României.

Prea Sfințite Părinte Episcop, iubite Frate în Domnul nostru Iisus Hristos! Vă asigur că noi, Biserica Reformată, vom sta întotdeauna alături de Prea Sfinția Voastră, alături de slujirea, de munca constructivă, de cultivare a ecumenismului și alături de popor pentru popor în munca de înflorire a patriei și a realizării păcii în întreaga lume.

*

P.C. protopop Nicolae Cantor, Alba Iulia, în cuvântul său a spus între altele: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa.”

Da! Așa precum ziua Învierii Domnului este ziua mării bucurii pentru întreaga creștinătate, tot astfel și ziua de astăzi este ziua mării bucurii pentru întreg poporul român dreptcredincios, deoarece este ziua reinvierii, după 275 de ani, sub forma unei Sfinte Episcopii a vechii Mitropolii a Ardealului.

Marea importanță a actului religios și patriotic pe care-l trăim acum și care se va înscrie cu litere de aur în istoria milenară a poporului nostru — readuce la viață vechea mitropolie a Ardealului sub forma ei actuală de Episcopia Ortodoxă Română Alba Iulia.

Astăzi avem bucuria să participăm la instalarea primului episcop al refăcutei episcopii, în persoana Prea Sfințitului Emilian Birdaș.

Așa precum brîul care încinge odăjdiiile și mijlocul preotului liturghisitor simbolizează puterea lui spirituală;

Așa precum brîul roșu al unei reverenți, indică distincția unui slujitor eclesiarh — tot astfel brîul de aur al noii Episcopii, al Alba Iuliei, care se așează începînd de astăzi chiar pe mijlocul scumpei noastre Patrii, consfințește Alba Iulia ca simbol al unității și tăriei spirituale a poporului nostru românesc, strîns în jurul iubitelui conducător de stat, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu.

Sîntem recunoscători Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu P.F. Părinte Patriarh Justinian, reprezentat astăzi aici prin I.P.S. Mitropolit Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei.

Sîntem recunoscători conducerii de stat și Departamentului Cultelor, prezent aici prin Domnul Președinte Gheorghe Nenciu, precum și organelor locale de stat care au dat tot concursul la organizarea pe plan local a Sfintei Episcopii.

Pe P.S. Părinte Episcop Emilian, primindu-l în mijlocul nostru, cu tot entuziasmul și dragostea sufletului nostru, îl asigurăm de ascultarea și devotamentul nostru integral și de faptul că aici la Alba Iulia are în jurul P.S. Sale pe urmașii dirji ai moșilor lui Avram Iancu, Horea, Cloșca și Crișan, precum și de dorința fierbinte de a vedea noua Episcopie a Alba Iuliei înflorind și aducînd roade binecuvîntate pentru neam și legea noastră strămoșească.

Întru mulți ani P.S. Părinte Episcop Emilian!

*

P.S. Episcop Emilian Birdaș a spus între altele: „Clikele acestea mărețe, pe care le trăiesc acum, îmi adîncesc și mai mult conștiința despre Alba Iulia, cetate așezată în pămîntul Transilvaniei, în care ați binevoit a poposi astăzi, pentru a cinsti cu prezența Domniilor Voastre refacerea noii Eparhii a Alba Iuliei și instalarea mea ca Episcop.

În aceste momente, tresaltă de bucurie inimile noastre, pentru această istorică înfăptuire, care încorporează trecutul de pătimiri și de nădejdi, cu prezentul nostru de libertate, independență și înfăptuiri epocale. Tresaltă de bucurie duhurile vrednicilor noștri strămoși, care au luptat pentru dreptate, apărînd glia scumpă primită din strămoși. Tresaltă de bucurie sufletele voievozilor noștri care s-au frămîntat îndelung pentru soarta fraților lor de aici. Tresaltă de bucurie sufletele eroilor și sfinților noștri, care nu și-au precupețit

viața, ci și-au dăruit-o marilor idealuri ale neamului, în nădejdea unor zile mai bune pentru toți fiii Transilvaniei.

Pe linia împlinirilor din ultima vreme, ridicarea Episcopiei Clujului și Dunării de Jos la rangul de Arhiepiscopii, ca și refacerea după 275 de ani a Episcopiei Alba Iuliei sînt dovezi grăitoare despre libertatea pe care statul nostru o acordă permanent cultelor religioase din Patria noastră. Se cuvine cînsti și recunoștință celor ce au înlesnit Sfintei noastre Biserici o astfel de creștere în prestigiu!

Aceste înfăptuiri, pe linie bisericească, din timpul din urmă, îndatorează profund pe slujitorii Bisericii noastre ortodoxe la un spor de strădanie în ceea ce privește mai binele tuturor celor ce se ostenesc pentru înflorirea Patriei noastre scumpe.

Ne aflăm aici, în această măreață Catedrală, continuatoare a tradițiilor vechiului centru mitropolitan de la Alba Iulia, mărturie scumpă a împlinirii visului de veacuri al tuturor românilor și altar sfînt unde s-a pecetluit pentru totdeauna unitatea spirituală a poporului nostru.

Venirea Domniilor Voastre aici, la Alba Iulia, se înscrie pe răbojul istoriei cu aceeași însemnatate, cu care s-au înscris atîtea alte momente de seamă, în care conducători ai poporului nostru, ierarhi, preoți, credincioși și fii buni ai Patriei noastre s-au adunat în această cetate, ca să cîntească amintirea unor evenimente deosebite din trecutul nostru mai îndepărtat sau mai apropiat, legate de viața și de strădaniile poporului din Transilvania.

Ca unul care m-am născut pe meleagurile transilvănene ale Maramureșului, port în inimă, ca o zestre scumpă, toate dorurile de mai bine ale moșilor și strămoșilor noștri, oameni simpli, dar virtuozii în păstrarea credinței străbune.

Ca Episcop de Alba Iulia, după pilda grăitoare a celor ce au consfințit cu viața și cu faptele lor scaunul acesta, mă voi strădui cu ajutorul Înalt Prea Sfințiilor Voastre, al Eminentelor Voastre și al tuturor celor din prezent să slujesc cu toată ființa și cu toată rîvna interesele obștești.

Cu acest prilej, cînd ne-am întîlnit aici toți reprezentanții cultelor, îngăduiți-mi să vă încredințez că în raporturile mele cu slujitorii și credincioșii celorlalte culte, de orice naționalitate ar fi, voi urma, întru totul, porunca Sfintei noastre Biserici, de a ne iubi unii pe alții, cum de altfel am procedat și pînă acum, cu toți cei cu care am avut prilejul să fiu în relații, între care pot aminti convorbirea frățească cu Biserica soră din vecinătate. În același timp mă voi face împlinitor al tuturor poruncilor și voi merge pe calea bunei înțelegeri și colaborări, inaugurată de P.F. Părinte Patriarh Justinian și de întreg Sf. Sinod, pe calea

care corespunde dorinței comune de apropiere și de adîncire a legăturilor cu celelalte culte, în mersul ascendent spre unitatea creștină, spre pace și bună înțelegere cu toate popoarele.

Ca părinte sufletesc, voi arăta întotdeauna purtare de grijă păstoritorilor mei — clerici și credincioși — stîndu-le la îndemînă în toate împrejurările, bucurîndu-ne de toate succesele lor și întărîndu-i în cele de lipsă. În acest scop vom urmări îndeaproape ca viața preoților din Eparhia noastră să fie întotdeauna în deplină armonie cu învățătura Mîntuitorului nostru, precum și cu cerințele vremurilor pe care le trăim și care ne îndeamnă, la fiecare pas, să trăim în unitate, în înțelegere, unindu-ne împreună eforturile, pentru promovarea păcii și înțelegerii între popoare. Pentru îndeplinirea acestui scop, cu smerenie ne rugăm bunului Dumnezeu, Cel în Treime lăudat și preamărit să reverse peste noi toți darurile Sale cele bogate, să ne lumineze mintea și să ne îndrumeze pașii, pentru ca întotdeauna să împlinim voia Lui cea sfîntă, întărîndu-ne puterile prin înțelepciunea Prea Sfințitului Său Dub.

Mă simt plăcut îndatorat, cu acest prilej, să aduc cele mai respectuoase mulțumiri și să mărturisesc toată ascultarea mea față de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu P.F. Părinte Patriarh Justinian și exprim omagiile mele cele mai alese Adunării Naționale Bisericești care a găsit de cuviință să aprecieze ostenele mele de pînă acum.

Cu acest prilej, îmi socotesc o datorie sfîntă să-mi reînnoiesc profunda și respectuoasă mea grațitudine față de Conducerea Statului nostru, în frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, care a binevoit să mă întărească cu înalta răspundere de conducător al acestei Eparhii, dîndu-mi astfel posibilitatea să lucrez cu aceeași rîvnă pentru slujirea Bisericii și Patriei.

Vă încredințez, totodată, Domnule Președinte al Departamentului Cultelor, de toată recunoștința și devotamentul meu și Vă asigur că nu voi precupeți nici un efort, în ducerea la îndeplinire a îndatoririlor mele față de Biserică și față de Patrie.

În același timp, mă simt plăcut îndatorat să asigur conducerea județelor Alba, Mureș și Harghita, de cea mai sinceră colaborare în susținerea intereselor majore pentru înfăptuirea bunului obștesc și prin aceasta pentru înflorirea permanentă a Patriei noastre.

Gîndul meu în aceste clipe zboară la toți aceia din Cetatea Sibiului, a culturii românești, cu care am lucrat în înțelegere, în colaborare deplină mai bine de doi ani și le mulțumesc din tot sufletul pentru aprecierea, pentru cinstirea pe care mi-au arătat-o întotdeauna. În același timp, cu aceste gânduri pornesc astăzi la lucru, cu nădejdea că voi răspunde prin fapte misiunii mele de ierarh al Bisericii și fiu al Patriei noastre socialiste.

Pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna

Amintirea marelui ierarh al credincioșilor ortodocși din Transilvania este veșnic vie în inimile noastre. Trăind în împrejurări istorice grele, mitropolitul Andrei Șaguna s-a arătat un adevărat păstor sufletesc, părinte generos și mîngietor, înnoitor de viață bisericească și organizator priceput al ei, povătuitor înțelept pe calea luminării pentru toți păstorii săi, pentru ridicarea lor trupeză și sufletească.

Viața creștinilor din Transilvania de acum o sută și mai bine de ani a fost aspră și anevoioasă. Nația română și credința ortodoxă erau numai tolerate într-o patrie proprie, pe un pămînt străbun. Dorința cea mai mare a lui Șaguna a fost să slujească din tot sufletul său tocmai această națiune, de două ori asuprită în acea vreme. De altfel, în programul activității sale, mărturisit de la început, Șaguna își exprimă intenția: „Pe românii ardeleni din adîncul lor somn cum să-i deștept și cu voia către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag.” Reînființarea Mitropoliei Ardealului, după ce a fost distrusă prin actul „unirii” de la 1700, e și rezultatul strădaniilor lui Șaguna. Tot el a luat poziție împreună cu cei ce au văzut că în vremea sa românii din Transilvania duceau lipsă de școli românești și de aici condițiile grele în care românii își puteau dezvoltă cultura lor națională: „Privăți un neam de toate acestea, afirma Andrei Șaguna, luați-i religia și limba, obiceiurile, îmbrăcămînta și jocurile și puteți fi siguri că el încetează de a mai trăi spiritualicește... Un neam trăiește numai atîta

vreme cît este conștient de trecutul său și este treaz pentru viitorul său, cînd aceste două sînt s-au stins, el încetează să mai trăiască, chiar dacă el continuă să mai existe.” Atît la înființarea Astrei ca așezămînt de cultură românească în Transilvania, cît și la înființarea numeroaselor școli românești de aici, mitropolitul Andrei Șaguna a avut o contribuție de mare însemnatate.

Din astfel de motive, pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna se face cu deosebire cu ocazia prăznirii Sfîntului Apostol Andrei, în 30 noiembrie, ceea ce a avut loc și în 1975.

Astfel, în preșară, la vecernia de sîmbătă, 29 noiembrie, în catedrala mitropolitană din Sibiu s-a oficiat un parastas pentru odihna sufletului mitropolitului Andrei.

Potrivit datinei, viața și opera nepieritoare a mitropolitului Andrei Șaguna au fost evocate cu deosebită căldură de către studentul teolog Jata Ioan, din anul IV.

Cuvenita pomenire a mitropolitului Andrei Șaguna s-a făcut și Duminică, 30 noiembrie 1975, cu prilejul Sf. Liturghii arhieresti, săvîrșită în sobor de către P.S. Episcop-vicar Emilian Rășnăreanu. De asemenea în aceeași zi, prin purtarea de grijă a Centrului nostru arhiepiscopesc, a I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, la „biserica mare” din Rășinari și, în continuare, la mausoleu s-a săvîrșit un parastas întru pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna.

Despre viața plină de fapte mari ale mitropolitului Andrei Șaguna a vorbit P.C. pr. Ioan Boțocan de la catedrala mitropolitană din Sibiu.